

A KORREKTURA, MINT A NYOMDÁSZIPAR RÁKFENÉJE.

Hogy egy perczig se értessem félre, eleve is kijelentem, hogy nem a nyomdai rossz szedők által előidézett és a házi korrektorok által aligha nagy lelki gyönyörúséggel kikorrigált, számtalan hibákkal ékeskedő kefelevonatokról akarok tisztelt olvasóimnak beszélni; mert bár ez is nagyban árt a betűanyag jóságának, a szedés helyessége és egyenletességének, de végre is ezen könnyen lehet segíteni, mert hát az ilyen inkarnátus és javíthatatlan »krappler«-rel való dolgoztatást elkerülheti az ember.

Van azonban egy valódi réme a nyomdásznak, szintén csak korrektura alakjában, a mely nemcsak hogy segít a rossz szedőknek tönkretenni mihamarább betűinket, de pénzügyileg is olyan érvágást visz véghez minduntalan a nyomdászon, hogy sokszor a legjobbnak vélt munkánál is veszteséggel zárul az üzlet, mire szállításra kerül a sor. És ez a rém: *a szerzői korrektura!*

A szerzői korrektúra, a mely a mi modern tudósainknál és íróinknál mind nagyobb és mind gyakoribb betegséggént nyilvánul; a mely míg gyakran hozza kollízióba a dologban ártatlan szerdőt az épp annyira ártatlan munkaadóval, addig miatta sokszor háromszoros árba kerül a nyomásra kész szedés az eredeti kiszámításhoz képest.

A dolog a mennyire veszedelmes, épp oly egyszerű. Beállít a szerző valamely nyomdászhoz, hóna alatt egy paksamétával, a melyből — miután abbeli készségét nyilvánította, hogy az illető nyomdát szándékozik legújabb művének kinyomatásával boldogítani — kihámoz egy csomó, rendszerint jól össze-vissza kúszált, de gyakran csaknem kalligrafikusan leírt kéziratot, és elébe tevén, megjegyzi, hogy már »több nyomdában szereztem be információt, kérem azért a legolcsóbb árat csinálni«.

A szegény nyomdász, nem akarván »X. hírneves tudósunk«, vagy »Y. tüneményes közgazdasági írónk« művét már csak azért sem elszalasztani, mert egy ilyen munkának közepszerű nyomdában való nyomtatása már magában véve reklám: leül és kiszámítja egész pontossággal a szedést, nyomást, papirozt, fűzést, megelégedvén azzal, hogy ezenfelül a feltétlenül szükséges regie-költségek fedezve legyenek. Az ár csakugyan konveniál: s a boldog princípális megkapja a munkát.

Megy minden, mint a karikacsapás; gyorsan szedik, tördelik a munkát, hogy csak minél jobban

kedvében járjanak a szerző úrnak s prezentálhassák az első pár ív korrektúra-levonatát. A főnök elégedetten dörzsöli a kezét, hogy milyen gyorsan megy a munka, a szedő alig várja az »imprimatur«-t, hogy elnyomatván az íveket, tovább szedhessen; végre aztán hosszas várakozás és már-már nagyfokú türelmetlenkedés után megjön a várva-várt korrektúra; csak hogy nincs benne köszönet! A főnök rémülten nézi végig a képzelhető minden módon összeturkált, firkált, fölforgatott, sokszor szétvagdalt és újra összeraggatott levonatokot, a szedőnek meg hajszálai meredeznek az égnek, hogy miként fogjon hozzá ennek a szörnykorrekturának az elkészítéséhez.

De ez nem elég; jön aztán az összeütközés a munkás meg a munkaadó közt. Az utóbbi — mert érzi, hogy ez már tisztán az ő zsebére megy, sokallja és nem akarja megérteni, hogy hogyan lehet egy ívnek a korrekturájáért 4—5 forintot fölszámítani, holott a szedés maga is csak 7—8 forintba került eredetileg. A szedő meg zsörtölődik és szidja a megváltóját a szerzőnek, a ki miatt naponkint a korrigálásért 2 frt 16 krajczárral kell hazamennie, holott ha tovább szedhetne, legalább egy harmadával többet keresne.

De hát mit csináljon ilyenkor a jóhiszemű nyomdász? Fölszámíthatná, az igaz, a túlkiadást a szerzőnek vagy kiadónak, de ha ezt teszi, ki van téve annak, hogy ezek jövőre elkerülik megrendeléseikkel; hisz tehát a szerző biztatásának, a ki

kilátásba helyezi, hogy jövőre adandó munkáival fogja kárpótolni a jelen költségeket. Csak lessék!

Eszembe jut itt a géppel való szedés a mi modern íróink és tudósaink kéziratáról. Hát itt, az igaz, hogy elesne a nagy korrektúra, de a kétszeres szedés aztán tökéletesen biztos volna.

A nyomdászipar e rákfenéjén azonban okvetlenül igyekeznünk kell segíteni; segíteni pedig olyképen, hogy ne kössünk soha semmiféle munkára alkut vagy szerződést, melyben ne volna benne ez a pont: *a szerzői korrekturák, melyek stiláris vagy egyéb módosítások miatt állanak elő, a szedőnek fizetendő óradíjak árában külön lesznek fölszámítandók.*

Így, a míg biztosítjuk a szerzót, hogy csakis jogos, a szedő munkadíjának megfelelő külön költséget számítunk az ő hibájából előálló túlmunkáért: addig legalább nem teszszük ki magunkat annak, hogy a 8—10 forintos szedési ár felét fölemésztik a korrektúra-költségek.

Ha már nem tehetünk úgy opportunitási szempontból, mint nemrég egy külföldi cég tett egy hazai tudósunkkal, a kinek egy *háromíves* munkácskájáért küldött számlájában ez a tétel is olvasható volt: *„szerzői korrekturáért 180 óra à egy márka = 180 márka“*, — legalább igyekezzünk magunkat előre biztosítani a mai végletekbe menő konkurrenzia mellett legnagyobb baj: *a szerzői korrekturák ellen!*

Tanay József.